

Mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar – en framtida resurs för Sverige

Regeringen har från den 1 januari 2011 gett länstyrelserna i uppdrag att medverka till att det finns beredskap samt att förhandla med landets kommuner om mottagande av asylsökande barn utan legal vårdnadshavare i Sverige, så kallade ensamkommande barn. I en intervju med Migrationsminister Tobias Billström framgår att behovet av nya boendeplatser för dessa barn och ungdomar är stort.

Hur ser du på situationen vad gäller den fortsatta inströmningen av ensamkommande barn till Sverige?

Det är inte bra att vi fortfarande har ett underskott på platser och att många barn blir fast i de så kallade transitboendena i Malmö, Mölndal, Solna och Sigtuna alldeles för länge. Det kostar mycket pengar, men framför allt så leder det till att man på nytt måste dra upp de här barnen med rötterna när de får en plats i en anvisningskommun. Där ska de bo under tiden då asylansökan prövas samt eventuellt ett bra tag efter att barnet har fått sitt uppehållstillstånd. Allt detta bottnar i att för få kommuner har tecknat överenskommelse med Migrationsverket och därmed räcker platserna inte till. Nu är regeringens ambition att länstyrelsernas relationer med kommunerna, och det redan nu framgångsrika arbete som bedrivs med regional sam-

verkan, ska leda till många fler platser för ensamkommande barn/ungdomar.

Hur många barn beräknas komma under detta och nästa år?

När det nuvarande systemet sjösattes år 2006 så var behovet cirka 400 barn per år. Idag är prognosen 2 400 barn per år. Det finns inget i dagsläget som visar på att antalet barn kommer att minska. Vi räknar med att det kommer komma lika många barn under 2012.

Hur är situationen i Sverige jämfört med övriga Europeiska länder?

Denna situation är inte unik för Sverige. Det finns europeiska länder som har en liknande situation, dock ligger Sverige i framkant i dessa frågor. Sverige har ett stort intresse av att den Europeiska Unionen tar fram och enar sig om gemensamma handlingsplaner så att ansökningar behandlas likadant och att mottagandet sker på ett

Migrationsminister Tobias Billström. Foto: Pawel Flato

likartat sätt oavsett i vilken av de 27 medlemsländerna som personen lämnar in en asylansökan. Ett sådant arbete pågår och den svenska regeringen är mycket drivande i detta. Det är även en fråga som kommer att tas upp på Europeiska rådets möte i juni.

Länstyrelserna fick regeringens uppdrag att från 1 januari i år verka för beredskap i länens kommuner samt att förhandla med kommunerna om mottagande av ensamkommande barn.

Innehåll

Mottagandet av ensamkommande barn	1
Samhällsorientering för nyanlända	3
Länstyrelsen har fått i uppdrag att följa etableringsreformen	3
Statistik – kommunplatser och mottagande av nyanlända	4
Kontaktuppgifter	4

Vilka förväntningar har regeringen på länsstyrelsernas arbete?

Anledningen till att vi tycker att det är bra att länsstyrelserna får det här uppdraget från regeringen är att de i många fall befinner sig närmare kommunerna än vad Migrationsverket gör. Landshövdingarna har oftare avstämningar med sina kommunalråd och har också lättare att föra den här dialogen på ett kontinuerligt sätt. Vi har även den goda erfarenheten från flyktningmottagandet där länsstyrelserna har det operativa ansvaret för platserna. Jag har dessutom ett stort förtroende för att länsstyrelserna och Migrationsverket tillsammans i samverkan kan komma att få till stånd fler platser för ensamkommande barn. Det är viktigt att komma ihåg att det här är ett gemensamt uppdrag där bägge parter måste informera varandra och samarbeta och det tror jag att man kommer att lyckas med.

Det har även talats om att länsstyrelserna i kontakterna med kommunerna ska ges möjlighet att titta på om det finns andra eller nya sätt att ta emot barnen och ungdomarna på

Jag tror det är samma sak här. Att länsstyrelserna i sina respektive län ser var förutsättningarna för att etablera boenden är större. Det finns olika kontaktvägar ut till kommunerna. Jag tror också att de här principerna måste ses i ljuset

av att kunskapen om olika boendemöjligheter, och då talar vi fysiska lokaler, ingår i uppdraget.

I länsstyrelsernas kommunkontakter har det kommit signaler att det kan finnas någon kommun som överväger att inte teckna överenskommelse om mottagande av nyanlända flyktingar utan i stället skriva en överenskommelse om ensamkommande barn. Vilken är din kommentar till detta?

Det är viktigt att se att detta är två olika saker och det är inget som står i motsatsförhållande till varandra. Att ta emot nyanlända personer som fått uppehållstillstånd i Sverige är en sak. Det andra handlar om att erbjuda boende till de personer som avvaktar sina asylansökningar. Jag skulle

” Det är viktigt att komma ihåg att det här är ett gemensamt uppdrag där bägge parter måste informera varandra och samarbeta. ”

beteckna det som väldigt olyckligt om man från kommunalt håll såg det här som ett val mellan två olika verksamheter. Så får det inte lov att vara. Det det går att genomföra båda verksamheterna samtidigt.

Om det finns kommuner som tvekar att skriva överenskommelse om mottagande av ensamkommande barn, trots att det kan finnas lämpligt boende, så vill jag framföra möjligheten att flera kommuner går samman om ett

delat boende.

Vilka möjligheter och positiva effekter kan ett mottagande ha för kommunerna?

Jag återkommer ofta till de här barnens och ungdomarnas stora förmåga till att snabbt etablera sig i det svenska samhället. Deras mycket höga motivation och deras förmåga att snabbt lära sig det svenska språket. Detta är nog något som fler kommuner borde fundera på. Jag har själv mött kommunala företrädare som ser det positiva med att ta emot de här barnen/ungdomarna. De får intresserade, välmotiverade och arbetsamma unga människor som är intresserade av att bidra till den ekonomiska utvecklingen i respektive kommun.

Det finns ytterligare en fördel med mottagandet

beräkningar som visar på att för vissa tar det relativt lång tid. Då är det ju bra att se hur de ensamkommande barnen när de kommer till Sverige i vissa fall redan har samlat på sig tillräckligt med kunskaper för att snabbt kunna bli produktiva.

Vad vill du skicka med till de länsstyrelser, kommuner med flera som är engagerade i mottagandet av ensamkommande barn?

Vi litar på att länsstyrelserna, med sina breda erfarenheter och goda kontakter samt närhet till landets kommuner, har förmågan att lösa den här uppgiften som regeringen sätter stor vikt vid. Det betyder mycket för de ensamkommande asylsökande barnen som kommer till Sverige. Därför är det extra viktigt att barnen får en bra trygghet med en fast punkt i sin tillvaro under sin första tid i Sverige. Detta kan de bara få om det finns tillräckligt med platser i mottagnings-systemet.

Enda förutsättningen för att uppfylla detta är att fler kommuner tecknar överenskommelse med Migrationsverket, efter dialog med länsstyrelsen.

Prognos och platsbehov

Totalt antal platser: 2401, varav 700 platser är för asylsökande

Prognos: 2400 barn förväntas söka asyl under 2011, ytterligare 500 asylplatser kommer att behövas för att möta upp behovet

204 kommuner har en överenskommelse om mottagande av ensamkommande barn

Samhällsorientering för nyanlända

Den 1 december 2010 trädde förordningen om samhällsorientering för nyanlända i kraft (SFS 2010:1138). Samhällsorienteringen ska underlätta nyanländas etablering i arbets- och samhällsliv, ge en grundläggande förståelse för det svenska samhället och en grund för kunskapsinhämtande. I nuläget är målgruppen nyanlända flyktingar, andra skyddsbehövande och deras anknytningar.

Kommunens roll

Det är kommunen som har ansvar för att nyanlända invandrare erbjuds samhällsorientering enligt 5 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Kommunernas uppgift är komplex. Samhällsorien-

teringen ska i första hand ges på modersmålet, med flexibilitet för att passa den enskildes etableringsplan och bedrivs i dialogform med utrymme för reflektion.

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsens roll utifrån förordningen är att främja och stödja samarbete mellan kommuner, exempelvis genom att sprida goda exempel på arbetsätt och metoder. Länsstyrelsen har också ett ansvar att följa upp samhällsorienteringen. För att arbeta med uppdraget har Länsstyrelserna bildat en fokusgrupp som bland annat tagit fram rekommendationer till kommunernas planer för arbetet med samhällsorientering. Länsstyrelserna har också utvecklat en webb-

enkät för uppföljning av den samhällsorientering som kommunerna genomför. Webbenkäten kommer inom kort att skickas via e-post för kännedom till kommunernas kontaktpersoner. Enkäten ska besvaras senast 14 oktober.

Vad är på gång?

Mycket är på gång. Material tas fram, riktat både till deltagare och samhälls-

kommunikatörer. Arbetet pågår också vad gäller metodutveckling och möjligheten att bedriva samhällsorientering via webb och telebild. Länsstyrelsen deltar på olika sätt i utvecklingsarbetet. Exempelvis håller Länsstyrelserna på att ta fram en webbportal som riktar sig till den nyanlända själv, se www.informationsverige.se.

facebook

Du har väl inte missat att vi finns på Facebook? - här kan du få det senaste inom vårt område. Sök på integration.

Länsstyrelsen har fått i uppdrag att följa etableringsreformen

I tre ögonblicksbilder och en större rapport ska länsstyrelserna särskilt följa genomförandet etableringsreformen och rapportera problem och möjligheter till regeringen. En första ögonblicksbild lämnades redan den 1 mars. Länsstyrelsernas sammanfattning då var försiktig positiv men att det var för tidigt att av-

göra var de största problemen finns. De andra två ögonblicksbilderna lämnades den 1 juni samt den 1 oktober. Länsstyrelserna samlar in information genom seminarier, workshops och i vissa fall även enkätundersökningar om hur genomförandet fortgår. I den större rapporten som lämnades den 1 augusti ges

en fördjupad analys med mer detaljer. Den större rapporten ger också ett mer länsstyrelseperspektiv på etableringsreformen, medan ögonblicksbilderna ska vara mer samlade bilder för det statliga arbetet.

Nationell koordinator för rapporteringen är Christian Foster vid länsstyrelsen i Stockholms län.

I samband med rapporteringen genomförs också ett gemensamt möte med de berörda statliga myndigheterna och arbetsmarknadsdepartementet där slutsatserna diskuteras. Länsrådet i Kronobergs län, Lennart Johansson, ansvarar för uppdraget.

Statistik – kommunplatser och mottagande av nyanlända

Fram till månadsskiftet april/maj har 259 av landets 290 kommuner tecknat en överenskommelse för år 2011 om mottagande av nyanlända. I flertalet av de övriga kommunerna pågår en dialog om ett sådant mottagande. Sannolikt kommer minst 270 av landets kommuner att teckna en överenskommelse för år 2011 med berörd länsstyrelse, vilket motsvarar antalet kommuner med en överenskommelse åren 2008, 2009 samt 2010.

Enligt Migrationsverkets prognos till regeringen den 3 maj i år har 15 800 nyanlända behov av plats för introduktion och etablering, vilket är färre än vad som tidigare prognostiserats för i år (17 200 personer, se www.migrationsverket.se). Prognosen motsvarar ungefär det faktiska mottagandet år 2010, då 15 133 personer togs emot. Prognosen för i år kan dock ändras, beroende på till exempel omvärldssituationen i delar av Afrika,

Asien och Mellanöstern samt om antalet anhöriga till nyanlända ökar i år eller inte, vilket bland annat gäller anhöriga (make/make/sambo/barn) till somalier som bor i Sverige.

Enligt aktuell statistik från Migrationsverket, över kommunmottagna januari - mars 2011, har omkring 2 900 personer mottagits hittills i år, varav drygt 460 kvotflyktingar (16 procent). Bland övriga mottagna har 29 procent mottagits från Migrationsverkets anläggningsboende (abo), 36 procent från så kallat eget boende (ebo, under asyltiden) och övriga 19 procent är anknytningar (med synnerligt ömmande omständigheter). 56 procent av samtliga mottagna är vuxna mellan 20 till 64 år, medan 42 procent är barn/ungdomar 0-19 år.

Bland de mottagna är 25 procent från Somalia, 20 procent från Irak,

Har din kommun en "gammal" överenskommelse – teckna en ny

Sedan hösten 2010 för länsstyrelserna dialog med samtliga kommuner om mottagandet av nyanlända, och överenskommelser om mottagande sluts respektive nytecknas. Även kommuner med så kallade tillsvidareöverenskommelser berörs, i den mån dessa [inte](#) hänvisar till Lag (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Är du osäker vad som gäller för din kommun eller i ditt län, eller vill veta mer – kontakta länsstyrelsen i ditt län!

15 procent från Eritrea, 12 procent från Afghanistan, 7 procent är statslösa och 5 procent är från Iran. Övriga mottagna har sitt ursprung i något av ett 60-tal olika länder.

Av de 2 900 personerna som mottagits under årets första tre månader har knappt 600 personer bosatts, folkbokförts och påbörjat sin introduktion

och etablering i Stockholms län, drygt 400 personer i Västra Götalands län, knappt 350 personer i Skåne län och drygt 150 personer i Gävleborgs län. Flest nyanlända, i förhållande till kommunens totala invånarantal, har flyttat till Södertälje, Nora, Flen, Ulricehamn respektive Vårgårda.

Integration - information från länsstyrelserna

Du som vill få vårt nyhetsbrev!

Länsstyrelsernas nyhetsbrev innehåller aktuell information om flyktingmottagande och integration av nyanlända i Sverige. Nyhetsbrevet ges ut gemensamt av landets samtliga länsstyrelser.

Du som vill ta del av nyhetsbrevet digitalt, skicka ditt namn och e-postadress till integration@lansstyrelsen.se. Ange "Nyhetsbrev" i ämnesraden.

Kontakt

Webbplats: www.lansstyrelsen.se/integration

Ansvarig utgivare

Bo Ljung, Länsstyrelsen i Jönköpings län, 036-39 52 37, bo.ljung@lansstyrelsen.se

Övriga kontaktpersoner

Gisela Andersson, Länsstyrelsen i Kronobergs län, 0470-864 19, gisela.andersson@lansstyrelsen.se

Pontus Karlbom, Länsstyrelsen Östergötland, 013-19 63 58, pontus.karlbo@lansstyrelsen.se

Robert Hillstedt, Länsstyrelsen Gävleborg, 026-17 10 97, robert.hillstedt@lansstyrelsen.se

Margaretha Johnsson, Länsstyrelsen i Västra Götaland, 031- 60 51 68, margaretha.johnsson@lansstyrelsen.se